

GELOOFSVRAGEN

Vraag het aan Theo

Erik DE SMET

- Een sacrament is geldig en echt, los van de zedelijke kwaliteiten van de bedienaar
- Eucharistie is geen eindstation, maar zet aan tot omvorming

Een sacrament wordt niet verwezenlijkt door de zedelijke of goddienstige kwaliteiten van de mens die het toedient of ontvangt. Omdat het geloof (of de morele houding) van de celebrant/bedienaar van het sacrament er eigenlijk niet toe doet. Dat heet in het Latijn *ex opere operato*, letterlijk 'door het feit zelf dat de handeling is verricht'.

In de catechismus van 1992 vinden we de uitleg in punt 1128: „Sacramenten werken *ex opere operato*, dit wil zeggen krachtens het heilswerk van Christus, dat eens voor altijd volbracht werd. Hieruit volgt dat 'het sacrament niet verwezenlijkt wordt door de gerechtigheid van de mens die het toedient of ontvangt, maar door de kracht van God'.”

Wanneer dus een sacrament in overeenstemming met de intentie van de Kerk wordt gevierd, werkt de kracht van Christus en zijn Geest erin en erdoor, onaf-

hankelijk van de persoonlijke heiligheid van de bedienaar.

De kwestie gaat terug op de discussie met de zogeheten donatisten. Dat was een schismatische stroming in het christendom, ontstaan in Afrika in de vierde eeuw, na de laatste grote christenvervolgung onder keizer Diocletianus. Toen de vervolging voorbij was, wilden veel christenen die hun geloof hadden verloornd opnieuw worden opgenomen in de Kerk. De donatisten waren voor een strenge handhaving van de excommunicatie en wilden deze afvalligen niet opnieuw opnemen in de schoot van de Kerk. Meer zelfs, het sacrament uit de handen van een 'onwaardige' priester was voor hen ongeldig.

Personen die door hen waren gedoopt of gewijd, zouden door de Kerk niet als zodanig erkend moeten worden. De donatisten herdoopten dan ook christenen die zich bij hen voegden. De katholieke Kerk stond echter op het standpunt dat de ooit afvallige geestelijken de sacramenten wel mochten uitvoeren, zolang ze maar de richtlijnen van de Kerk ter zake volgden. De sacramenten verloren hun waarde niet als bleek dat de bedienaar in het verleden fouten had gemaakt. Vooral Augustinus (354-430) ijverde voor dit standpunt en bestreed de

Een lezer vraagt zich af of een priester die zelf niet gelooft in de transsubstantiatie, de werkelijke verandering van brood en wijn, geldig de eucharistie kan vieren. Dat blijkt een oud vraagstuk te zijn.

donatisten, die vervielen tot een strenge sekte.

De vraag naar het geloof in de transsubstantiatie is complex. Dat is de leer van de katholieke Kerk die wil dat brood en wijn tijdens de eucharistie werkelijk veranderen in het lichaam en bloed van Jezus Christus. De term werd het eerst gebruikt door Hildebert van Lavardin, aartsbisschop van Tours, in de elfde eeuw. Onder invloed van de middeleeuwse filosoof Thomas van Aquino werd het begrip algemeen gebruikt in de westerse christenheid en dat werd sober herhaald door het Concilie van Trente (1545-1563).

Een sacrament wordt verwezenlijkt door de kracht van God, niet door iemands gerechtigheid

„Onder de geconsacreerde gedaanten van brood en wijn is de levende en verheerlijkte Christus zelf aanwezig op waarachtige, werkelijke en wezenlijke wijze.” De catechismus van 1992 is even sober en gebruikt de term slechts twee keer.

Dat hangt samen met de opmerkingen van theologen sinds de jaren 1950 dat de aanwezigheid van

Christus niet versmald mag worden. Catechetische handboeken focussen vandaag vooral op de werkelijke aanwezigheid van Jezus onder de gelovigen. De eucharistie is immers geen magische of technische handeling.

De werkelijke aanwezigheid in de eucharistie wordt tegenwoordig vaak geduid vanuit de Bijbel, waar het woord 'lichaam' een ruime betekenis heeft. Het staat voor de gehele persoon, in zijn relaties tot een ander. Het is de mens die in contact treedt met de ander. In de Bijbel betekent bloed leven. „Dit is mijn bloed” betekent dus: „Ik ben het die zich volledig geeft om jullie te laten leven opdat mijn vreugde in jullie is.”

Sacramentijn Harrie Verhoeven wijst erop dat de eucharistie geen eindstation is, maar veeleer een tussenstation: brood en wijn worden veranderd in het lichaam en bloed van Christus om ons om te vormen tot lichaam van Christus en aldus de wereld in de richting van het Rijk van God.

Reacties op deze bijdrage en nieuwe vragen voor de rubriek zijn welkom bij *Kerk & Leven* • *Vraag het aan Theo*, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen of via geloofsvragen@kerknet.be.

Paus wenst vrede en welvaart

Tijdens de eerste ontmoeting dit jaar met pelgrims op het Sint-Pietersplein in Rome, sprak Benedictus XVI de hoop uit dat 2013 vrede zou brengen voor iedere persoon, elk gezin, elk land en de hele wereld. In de toespraak naar aanleiding van de Wereldvrede, die jaarlijks ook op 1 januari plaatsheeft, verwees hij naar de groeiende kloof tussen arm en rijk en veroordeelde hij het ongebreidelde streven naar winst.

Spekater zou honderd worden

Op 17 januari is het honderd jaar geleden dat pater Werenfried van Straaten, beter bekend als de Spekater, in Nederland werd geboren. Hij trad in de norbertijnenabdij van Tongerlo in en stichtte de hulporganisatie Kerk in Nood/Oostpriesterhulp. Hij overleed op 31 januari 2003 in Duitsland.

Priester in gemeenteraad

Priester-arbeider en buschauffeur Georges Houtmeyers (57) legde de eed af als gemeenteraadslid in Genk. Nochtans had bisschop Hoogmartens van Hasselt hem verzocht dat niet te doen. Houtmeyers werd verkozen op de lijst van Partij van de Arbeid. Hij is buschauffeur en kapelaan in Waterschei en blijft deze functies vervullen. Zolang hij in de gemeenteraad zetelt, kan hij wel geen pastorale eindverantwoordelijkheid dragen. (TVH)

Zestigjarige kiekt zestig zestigjarigen

Genkse fotograaf Jos BOSCH brengt zestigjarigen van alle nationaliteiten en uit alle wijken in zijn stad in beeld

Jan COLLA

„Iedere mens is zoals hij is. De ene is niet beter dan de andere”, mijmert Genkenaar Jos Bosch als hij de portrettenreeks van zijn leeftijdsgenoten nog eens bekijkt. Voor zijn zestigste verjaardag wilde de beroepsfotograaf een origineel project, iets anders dan een etentje of een vat. „Zestig worden is toch een mijlpaal in je leven: er ligt al wat achter je, je staat toch even stil. Ik ken wel wat leeftijdsgenoten, maar van anderen die ik af en toe tegenkwam, verraste het

me dat ze ook 'al' of 'nog maar' zestig waren. Zo kwam ik op het idee om, als portretfotograaf, andere zestigjarigen in beeld te brengen. Ik trok met mijn idee naar het stadsbestuur en daar bleek de reactie enthousiast. De bevoegde schepen van Sociale Zaken, Geert Swartenbroeckx (CD&V), wilde wel dat die mensen uit heel Genk kwamen, uit alle wijken, en dat ze van alle rang en stand waren.”

En Bosch vervolgt: „De stadsdiensten Sociaal Welzijn, Wijk-

ontwikkeling, Diversiteit en Educatie maakten daarop een selectie uit de lijst van 806 Genkse zestigjarigen en zonden die mensen vervolgens naar mijn studio. Het bleken er nog meer dan zestig en dus liet ik twee collega's van onze beroepsvereniging de uiteindelijke keuze maken.”

Ontmoetingen

Het resultaat is een reeks zwart-witportretten van zestig bij zestig centimeter, die een maand lang in de stadsbibliotheek hingen. „Zestig unieke, mooie mensen, allemaal gelijk, allemaal zoals ze zijn. Ik wilde er geen commercieel project van maken, ik verdien er dus ook niks aan. De stad kocht de grote afdrucken en schonk die na de expo aan de geportretteerden. Wel liet ik albums maken met alle foto's. De opbrengst daarvan is voor de niet-gouvernementele organisatie Urpi Sonqocha in Cusco in Peru. Mijn dochter Ellen werkt daar al ruim twee jaar als vrijwilliger en helpt er mee verwaarloosde kinderen opvangen. Dat geeft me meer voldoening dan een geschenk voor mezelf.”

De fotosessies ten huize Bosch leverden alvast heel wat boeiende ontmoetingen op. „Ik leerde veel mensen kennen die ik anders nooit tegen het lijf zou zijn gelopen, allemaal met hun eigen ver-

haal. Daarom maakte ik van tien onder hen ook nog eens een filmpje, waarin de betrokkene over zichzelf vertelt. Je vindt die filmpjes op mijn website. Positieve,

herkenbare verhalen, geen klaagzang. Dat mag ook eens.”

Filmpjes met de geportretteerden bekijkt u op www.josbosch.be.

Jos Bosch (links) met leeftijdsgenoten op de expo 60/60: „Een origineel project voor een mijlpaal in ons leven. © Chris Nelis

Advertentie

reddot design award

Wij verhogen UW comfort!

SERVICE
24u/24u - 7d/7d

Comfortlift
coopman

NV Coopman Lift
Heirweg 123 | B-8520 Kuurne
comfortlift@coopman.be | www.trapliftinfo.be

VRIJBLIJVENDE
OFFERTE / BEZOEK
Bel gratis : 0800 20 950
www.trapliftinfo.be